Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena *R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 45. Brașovŭ, Sâmbătă, 27 Februarie (11 Martie) 1893.

Brașovŭ, 26 Februarie v.

Lupta pe terêmulŭ bisericescŭ-politicŭ s'a începutŭ pe tótă linia. Ceea ce a voitŭ dér sĕ evite guvernulŭ ungurescŭ, ca Ungaria sĕ fiă ferită de așa numitulŭ „Kulturkampf“, nu i-a succesŭ. In cele din urmă s'a vĕḑutŭ silitŭ însu-șĭ Csaky, ministrulŭ de culte și instrucțiune publică, sĕ deschidă foculŭ prin discursulŭ, ce l'amŭ publicatŭ în numerii noștri de erĭ și de adĭ.

Deși, în totalŭ, ținută într'unŭ tonŭ fórte moderatŭ, cuvêntarea lui Csaky este cu tóte astea fórte agresivă față cu clerulŭ catolicŭ, și mai alesŭ acea parte a ei, în care s'a încercatŭ sĕ demasce atitudinea șovăitóre a mai multorŭ episcopĭ, citândŭ pasage din scrisorile lorŭ, fără înse a-i numi. Tactica acésta a produsŭ mare înverșiunare în cerculŭ episcopilorŭ. Se susține, că cea mai mare parte dintre cei amintițĭ în modŭ anonimŭ de ministru, au rĕposatŭ deja și că trei din episcopii, carĭ au datŭ declarațiunĭ în favórea guvernului și carĭ trăescŭ încă, și adĭ stau retrașĭ la o parte și nu iau parte la luptele în contra guvernului. Episcopii suntŭ fórte indignațĭ, că Csaky a voitŭ sĕ-i compromită și de aceea s'au decisŭ de a-lŭ sili, în Camera magnaților, sĕ dea pe față numele acelora, despre carĭ a vorbitŭ.

Totŭ în urma discursului ministrului de culte, membrii de frunte mirenĭ și preoțescĭ ai Camerei magnaților au ținutŭ două conferențe, în carĭ au luatŭ hotărîrea, sĕ esprime, într'o formă óre-care, neîncredere față cu guvernulŭ. Ba s'au gânditŭ și la aceea, ca cu ocasiunea desbaterei bugetului, sĕ refuse guvernului votarea bugetului. Tot-odată magnații suntŭ hotărîțĭ sĕ someze pe guvernŭ în cestiunea autonomiei catolicilorŭ, puindu-lŭ înaintea unui *aut-aut.*

Situațiunea cabinetului Weckerle este dér fórte critică. Acésta o dovedescŭ și atacurile vehemente, ce au fostŭ îndreptate asupră-i în ședința de alaltă-erĭ, mai alesŭ din partea contelui Gabriel Karolyi și Iulius Györffy, care a condamnatŭ politica bisericéscă a guvernului între aplause sgomotóse și care a fostŭ în modŭ sensațiounalŭ felicitatŭ și de cătră mai mulțĭ membri de ai partidei guvernamentale.

Cu deosebire interesantă pentru noi este enunciațiunea contelui Ladislau Szapary, care a vorbitŭ fulminantŭ în contra căsĕtoriei civile, încheiândŭ espunerile sale cu următórele cuvinte:

„In patria nóstră mai este încă o deosebită împrejurare, care lasă sĕ apară introducerea căsĕtoriei civile într'o lumină periculósă. *Noi prin nisuințele nóstre de maghiarisare ni amŭ înstrăinatŭ naționalitățile* și décă vomŭ desbrăca acuma și căsĕtoria de caracterulŭ ei creștinŭ, naționalitățile vorŭ ḑice: *ni-au luatŭ limba, acuma voescŭ sĕ ne ia încă și religiunea.*“

Unŭ succesŭ mare a avutŭ și contele Alexandru Karolyi cu vorbirea sa, în care a criticatŭ cu deosebire plănuita introducere a matriculelorŭ civile. Elŭ ḑise, între altele, că-i vorŭ lipsi regimului indivizii, cărora sĕ li-se pótă încrede ducerea matriculelorŭ și alŭ cărorŭ numĕrŭ se va urca dela trei până la patru mii. Elŭ dă espresiune temerei, că guvernulŭ cu introducerea matriculelorŭ civile va crea o lege, care nu se va puté nicĭ-odată esecuta. Acéstă introducere e o cutezare cu atâtŭ mai mare, fiindŭ-că reforma acésta va costa pe statŭ câteva milióne. In fine apostrofă fórte aspru pe guvernŭ pentru atitudinea sa în cestiunile bisericescĭ-politice, prin carĭ a turburatŭ țéra și a voitŭ sĕ abată „națiunea“ de pe terenulŭ ei naționalŭ. Elŭ susținŭ, că regele nu șĭ a datŭ consimțĕmêntulŭ la reforme, de carĭ nicĭ țera nu voiesce sĕ scie nimicŭ. De aceea guvernulŭ sĕ-șĭ ia catrafusele și sĕ facă locŭ altora, „carĭ preferescŭ o politică națională unei politice de lupte bisericescĭ.“

Acéstă apostrofare a fostŭ primită cu aplause demonstrative de cătră întréga opozițiă și ușorŭ se póte împlini ceea ce a scrisŭ organulŭ Nemțilorŭ centraliștĭ din Viena, „Neue fr. Presse“, că probabilŭ d-lŭ Csaky va cădé în acéstă luptă și că întregŭ „ministeriulŭ de talente, care s'a întrunitŭ sub conducerea curagiosului și istețului Weckerle, va cădé cu ministrulŭ de culte și cu proiectele sale.“

CRONICA POLITICA.

— 26 Februarie.

Din Oradea mare li-se raportéză foilorŭ unguresci, că *sinodulŭ protopresbiteralŭ românŭ* gr. or. în ședința sa ordinară dela 6 Martie s'a ocupatŭ și cu **cestiunea căsĕtoriei civile.** Membrii sinodalĭ au fostŭ de acordŭ întru a constata, că introducerea căsĕtoriei civile stă în contraḑicere cu autonomia bisericei gr. or. și că trebue combătută atâtŭ din punctŭ de vedere dogmaticŭ moralŭ, câtŭ și naționalŭ. In cele din urmă s'a primitŭ propunerea, ca protestarea în contra căsĕtoriei civile sĕ se facă în proximulŭ sinodŭ eparchialŭ.

*

Caracteristice suntŭ apostrofările, ce le-a făcutŭ în ședința dela 8 Martie a **dietei unguresci** contele Gabriel **Karolyi.** Elŭ ḑise: Décă în dieta acésta se face vre-o propunere rațională, este necondiționatŭ respinsă. (ilaritate în drépta). Trei lucrurĭ formézà nenorocirea acestei țĕrĭ: popii prea bogațĭ, séu cei carĭ voescŭ a se îmbogăți; cartoforii (cărțașii) cei mulțĭ și numĕroșii juriștĭ. Reformei liberale îi pregătescŭ acum preoții cea mai mare greutate. Ei n'au nicĭ unŭ dreptŭ a se amestecа în cestiunea căsĕtoriei civile; mai 'nainte de a se amesteca în acéstă cestiune, ei sĕ céră dela Roma desființarea celibatului (ilaritate). Aceștĭ domnĭ nu iau în considerațiune, că miĭ de copii nu cunoscŭ numele tatălui lorŭ și nu voescŭ sĕ facă nicĭ o deosebire între micile lorŭ familii și între celelalte familii (mare ilaritate.) Când președintele a voitŭ sĕ mute ședințele după amédŭ toțĭ cartoforii, fără deosebire de partidŭ, carĭ voescŭ sĕ jóce după amiadŭ preferance, au făcutŭ sĕ cadă acéstă propunere bună. (mare ilaritate) Apoi mai suntŭ la noi ómenĭ, carĭ de când suntŭ copii și până morŭ, suntŭ juriștĭ. Partea inferióră a acestora studiéză legea de esecuțiune și esecutarea le-a intratŭ în fire ca și pisicei prinderea șorecilorŭ (mare ilaritate) și aceștia apĕră și acusă, după cum se póte pretinde dela dênșii. La partea mai superióră a juriștilorŭ aparținŭ membrii comisiunilorŭ. Aceștia conferéză în stânga și décă au norocŭ, rĕmânŭ lipițĭ pe unŭ fotoliu de ministru. Vorbitorulŭ în fine propuse primirea proiectului.

*

Membrii camerei magnaților au pornitŭ de-odată **două mișcărĭ** pentru a combate programulŭ bisericescŭ politicŭ al guvernului ungurescŭ. „Magyar Allam“ scrie, că mai înainte era vorba de-a vota neîncredere guvernului, dér fiindcă acésta n'ar putea sĕ aibă nicĭ unŭ resultatŭ positivŭ, ḑilele aceste s'a pornitŭ mișcarea ca *membrii camerei de susŭ sĕ refuse votarea bugetului.* Motivŭ pentru acésta nu este numai programulŭ bisericescŭ politicŭ, ci și atitudinea guvernului dovedită față de camera magnaților, începêndŭ cu aceea, că cu ocasia ultimei crise ministeriale a fostŭ ignoratŭ de totŭ unŭ factorŭ legislativŭ, ér de atuncĭ încóce cabinetulŭ Weckerle negligă în modŭ aparentŭ camera magnaților.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Briganții din Sonnino.

Nuvelă de **Otto Röse.**

(8) (Urmare.)

Comandantulŭ se întórse ridicândŭ din umerĭ, îșĭ rĕsucì puternica sa mustață *á la Vittorio Emmanuele* și ḑise apoi în tonŭ preponderantŭ: „Te înșelĭ signorino. Noi trebue sĕ purtămŭ haine civile, deórece în espedițiunile nóstre trecemŭ prin mocirle, unde din depărtare ne ar recunósce uniformele nóstre, dér noi suntemŭ carabinerĭ regescĭ, și décă nu credĭ în patentulŭ meu, privesce aicĭ uniformele nóstre. Incă una: trebue sĕ te rogŭ, sĕ-mĭ dai banii spre păstrare. Procurorulŭ ți-i va reînapoia, îndată ce vei fi eliberată, respective după ce vei fi espedată peste graniță.“

Cu totŭ protestulŭ, prisonierii trebuiră sĕ-șĭ predea pungile; chiar și o sumă însemnată în bancnote, pe carĭ profesorulŭ le cususe în căptușala rocului sĕu, fù scósă. Pentru aceste Italianulŭ le dete unŭ reversŭ de primire, pe care profesorulŭ mâniosŭ era p'aci sĕ'lŭ rupă, décă Lidia n'ar fi intervenitu. Dér în fondŭ nicĭ ea nu credea în asigurările Italianului și ținea declarațiunea acestuia de o comediă infamă.

Nóptea trecù în temere și îngrijire. Ce e dreptŭ, Lidia, care primise o cameră mică lângă aceea a tatalui ei, adormi spre ḑiuă într'unŭ somnŭ greu, care împrospĕtă puterile ei juvenile. Totușĭ rĕmase deșteptŭ până diminéța și îmbrăcatŭ pe patulŭ sĕu. Elŭ îșĭ apăsă cu mânile têmplele sale svîcninde. Elŭ era jăfuitŭ. Și cine scie ce banĭ de rĕscumpĕrare aveau sĕ céră bandiții? Nenorocitulŭ, care-șĭ câștigase banii în sudórea feței sale, ținea morțișŭ la averea sa. Acum ruinatŭ sĕ încépă din nou lupta pentru esistență, sĕ șĭ câștige pânea acuma la bĕtrânețe? Și fiica sa? O mâniă surdă față de elŭ însușĭ îlŭ cuprinse, deórece elŭ însușĭ era causa nenorocirei ei. Cu vehemență îșĭ cuprinse fruntea, sângele îi bătea din ce în ce mai tare. Ca și în frigurĭ privea elŭ icóne spăimântătóre în viitorŭ.

Și halucinațiunile sale erau acompaniate de concertulŭ melancolicŭ alŭ totarășilorŭ sĕi, carĭ horcăiau.

Era o nópte, care îi părù profesorului mai chinuitóre decâtŭ tablоulŭ sguduitorŭ din „Infernulŭ“ lui Dante.

IV.

Ḑiua următóre le însuflă prisonierilorŭ nou curagiu și noue speranțe. Lucru ciudatŭ, cum se schimbă tóte în sórele de diminéță. Lidia rîdea despre aceea, cum a pututŭ ea sĕ țină de unŭ cuibŭ de hoțĭ fortăréța de carabinerĭ, căcĭ ea recunoscea acum emblema verde-albŭ-roșu. Din feréstră privì ea ținutulŭ muntosŭ și mărețŭ, care era învioșatŭ de colinele văii Amaseno și închișĭ de culmea cu zăpadă a muntelui Cacume. Când privea în adâncime i se părea că se află într'unŭ cuibŭ de vulturĭ. Josŭ în stradele strîmte treceau femei cu sape și umbrele, mânândŭ în pădurea de maslinŭ turma de porcei negrii, amicii de casă ai locuitorilorŭ muntenĭ. Aceste tóte făceau o impresiune amicabilă și liniștitóre.

Chiar și gendarmulŭ cu capulŭ legatŭ, la lumina ḑilei arăta omŭ cinstitŭ. Elŭ era singurŭ, căcĭ cei doi camaradĭ ai sĕi, desŭ de diminéță plecară éràșĭ la mocirle. La elŭ se adresà Lidia, pentru ca sĕ clarifice neînțelegerea. Elŭ rĕspunse cu politeță, refusà înse orĭ ce informațiunĭ și respinse cererea Lidiei, de a puté merge prin localitate. Diminéța fusese aicĭ sindico (primarulŭ) și după ce esaminà hârtiile nemțescĭ încuviințase arestulŭ preventivŭ, până vorŭ veni scirĭ dela Terracina, unde se raportase imediatŭ.

Ce era sĕ facă Lidia? Ea se gândì și ascultà numai cu urechia pe jumĕtate povestirile carabinerului, care ațița foculŭ din unghiu — căcĭ vêntulŭ sufla cu asprime.

Elŭ vorbea despre Sonnino și despre poporațiunea acestuia.

„Loculŭ acesta e cunoscutŭ ca cuibŭ de tâlharĭ“ rĕspunse Lidia.

„Da, mai înainte; noi Piemontesii le-amŭ pusŭ capĕtŭ meșteșugului lorŭ“.

„Ah, escĭ din Piemont?“

„Da și ne aflămŭ aicĭ din 1870. *Corpo di Bacco!* Mai înainte de a curăți

In Serbia din incidentulŭ **alegerilorŭ de deputaţĭ**, domnesce o mare agitaţiune. Partida radicală a publicatŭ unŭ manifestŭ, în care provócă poporulŭ, ca sĕ rĕstórne guvernulŭ actualŭ, ca pe unŭ guvernŭ, care ţintesce la restrângerea libertăţii. Radicalii provócă dese turburărĭ. In satulŭ Belojkeczi au asaltatŭ ţĕranĭ armaţĭ edificiulŭ poliţiei. Miliţia, care interveni, arestă vre-o 50 de ţĕranĭ. Aceştia fiindŭ interogaţĭ au mărturisitŭ, că au fostŭ puşĭ la cale de conducĕtorii radicalilorŭ Stojan Stancovicĭ şi Dr. Ilicĭ. In ḑilele trecute a fostŭ ucisŭ primarulŭ din Grabovac. Cincĭ ţĕranĭ radicalĭ au fostŭ arestaţĭ, bănuiţĭ, că ar fi sĕvêrşitŭ faptă. Doi dintre ei au mărturisitŭ, că au fostŭ tocmiţĭ de Katicĭ. Ministrulŭ de interne a datŭ ordinŭ, ca sĕ se pornéscă cercetare în contra lui Katicĭ. Afară de aceste turburărĭ au mai fostŭ o rĕscólă în Csacsak, unde au fostŭ 18 morţĭ şi 12 răniţĭ. Mulţimea a fostŭ aţîţată de agitatorulŭ radicalŭ Ranco Taisicĭ. Resculaţii erau înarmaţĭ cu puscĭ Berdau.

Din Memorandulŭ episcopilorŭ catolicĭ.

Scimŭ, că episcopii catolicĭ în conferenţa lorŭ au decisŭ a trimite câte-unŭ memorandŭ monarchului, Papei şi guvernului în afacerea cestiunilorŭ bisericescĭ politice. Aceste memorande suntŭ în fondŭ identice şi numai în formă se deosebescŭ.

In introducere se ḑice, că guvernulŭ, prin programulŭ sĕu bisericescŭ-politicŭ, a ajunsŭ tocmai contrarulŭ de ceea ce a ḑisŭ, că voiesce, adecă *restabilirea păcei religióse*, căcĭ a aţîţatŭ şi a turburatŭ chiar şi pe cei ce până acuma au fostŭ liniştiţĭ. Dintr'o cestiune s'au desvoltatŭ patru cestiunĭ, carĭ atacă directŭ raporturile religióse din patriă (înţelege adecă: cestiunea recepţiunei Evreilorŭ, a matriculelorŭ civile, a libertăţii religióse şi a căsĕtoriei civile.)

Memorandulŭ trece apoi la diferitele cestiunĭ şi ḑice cu privire la *recepţiunea religiunei mosaice* următórele:

Drepturile omului şi libertatea individuală au ajunsŭ la victoriă prin creştinismŭ. Drepturile cetăţenescĭ şi politice, ce li-s'au datŭ în patria nóstră şi cetăţenilorŭ de religiune mosaică, aducŭ cu sine, că şi ei îşĭ potŭ esprima convingerea lorŭ religiósă liberŭ şi neîmpiedecatŭ, că societăţile lorŭ religióse se potŭ mişca în cercŭ de cuvenită libertate şi din partea statului întîmpină acelaşĭ scutŭ, ca celelalte confesiunĭ. De acéstă libertate religiósă s'au bucuratŭ Evreii de faptŭ şi până acuma şi nimicŭ nu stă în cale, ca starea faptică sĕ fiă pusă sub scutulŭ legei şi ca, în sensulŭ acesta, religiunea judaică sĕ fiă receptă printr'unŭ articulŭ de lege, fiindŭ tratată din partea statului în modŭ egalŭ cu celelalte confesiunĭ. Dér de o *reciprocitate* între confesiunea creştină şi judaică nu póte sĕ fiă vorba, din causa naturei mosaismului.

Principiulŭ *reciprocităţii* este cu putinţă numai în religiunile creştine. Creştinismulŭ este religiunea tuturorŭ naţiunilorŭ, prin faptulŭ botezului nu-şĭ pierde nicĭ unŭ omŭ naţionalitatea sa. In cele 19 vécurĭ din urmă creştinismulŭ s'a desbinatŭ în diferite confesiunĭ, dér principiulŭ lui fundamentalŭ a rĕmasŭ unulŭ şi acelaşĭ. De aceea este posibilă trecerea dela o religiă creştină la altă religiune creştină. Unŭ fiu alŭ naţiunei maghiare rĕmâne maghiarŭ, orĭ de ce confesiune creştină s'ar ţinè elŭ, şi de aceea puterea statului póte liniştitŭ sĕ concédă reciprocitatea, care se manifestă în libertatea reciprocă a trecerei dela o confesiune la alta.

Acestŭ principiu însĕ nu póte fi aplicatŭ la mosaismŭ, căcĭ mosaismulŭ este o religiune naţională. In jidovismŭ se unesce tradiţiunea naţională nedespărţită cu tradiţiunea religiósă; décă se vorŭ despărţi una de alta, încetéză mosaismulŭ. Jidovismulŭ este o naţiune esclusivă, care îşĭ are chiĕmarea sa deosebită istorică, pe care, cu tóte că este risipitŭ în diferite ţĕrĭ, nisuesce a-o realisa. Acestŭ simţŭ de solidaritate devine la Jidovĭ cu fiă-care ḑi mai tare. Décă i-se ia religiunei mosaice caracterulŭ naţionalŭ, încetéză îndată mosaismulŭ ca instituţiune religiósă şi se nasce o nouă religiune, care nu mai este mosaică. Décă dér cineva trece la credinţa jidovéscă elŭ trebue tot odată sĕ se contopéscă cu naţiunea esclusivă evreéscă. Botezulŭ însĕ nu schimbă naţionalitatea, şi nicĭ nu are acestŭ scopŭ, căcĭ creştinismulŭ unesce tóte naţiunile de pe rotogolulŭ pământului, pe când trecerea la religiunea mosaică invólvă totŭ-odată şi părăsirea respectivei naţionalităţĭ. De aceea *reciprocitatea* între religiunea mosaică şi celelalte religiunĭ, cu privire la trecere, este imposibilă. Celŭ ce afirma contrarulŭ nu este în clarŭ cu privire la esenţa religiunilorŭ şi nicĭ nu le scia preţui. Atuncĭ şi recepţinea religiunilorŭ ar fi o frasă gólă fără nicĭ unŭ sensŭ şi nicĭ că s'ar mai putè vorbi seriosŭ despre ea.

Şi carĭ óre potŭ sĕ fiă disposiţiunile, carĭ arŭ putè sĕ înlocuiascĕ art. de lege 53 din 1869? Nimicŭ altceva, decâtŭ *dreptulŭ matrimonialŭ unitarŭ de statŭ*, judicatura matrimonială unitară a statului şi collorariulŭ aceleia, adecă căsĕtoria civilă obligatóre, care mai are şi avantagiulŭ, că ea se póte împăca mai uşorŭ chiar şi cu conceptele bisericei, decâtŭ orĭ-care formă a căsĕtoriei. Atâtŭ căsĕtoria obligatóre, câtŭ şi cea facultativă se unescŭ cu conceptulŭ de biserică şi statŭ, findcă căsĕtoria obligătóre şi facultativă se face atuncĭ, când biserica a refusat'o. La căsĕtoria civilă obligătóre generală casulŭ acesta nu obvine în forma acésta, adecă statulŭ din partea sa reguléză ce poftesce dela cetăţenĭ din punctŭ de vedere alŭ statului, fără a considera, că cutare e catolicŭ, protestantŭ, jidanŭ, orĭ creştinŭ; celelalte le încredinţéză convingerei religióse şi consciinţei fiă-căruia, sĕ-şi vină în curatŭ cu religia şi biserica sa.

Étă dér ă on cameră, că noi ni-amŭ ţinutŭ de datorinţă a avé în vedere în primulŭ rêndŭ interesele statului, fără de a desconsidera dorinţele bisericei.... Neadevĕrurile ce se vestescŭ icĭ şi colo chiar de pe amvonŭ, culminéză în aceea, că guvernulŭ ţintesce la rugarea legăturilorŭ căsĕtoriei, la subminarea basei morale a căsĕtoriei, la profanarea acestui sacramentŭ. Scie însĕ fiăcine, că ce stare ruşinósă s'a creatŭ în urma diversităţii disposiţiunilorŭ matrimoniale a confesiunilorŭ. Vremŭ ca acéstă stare sĕ nu mai fiă, vremŭ sĕ asigurămŭ ordinea de dreptŭ în statŭ, fără însĕ a ataca bisericele, cu atâtŭ mai puţinŭ sfinţenia bisericei catolice. Guvernulŭ decĭ a statŭ în faţa alternativei: séu trebuia sĕ se plece înaintea concepţiunei unilaterale a unei bisericĭ — care concepţiune, din punctŭ de vedere alŭ bisericei póte sĕ fiă motivată — séu sĕ se împartă în două tĕrêmulŭ de litigiu. Astfelŭ prin matricula şi căsĕtoria civilă i-se garantéză statului aceea de ce elŭ are lipsă şi a lăsa bisericei de ce are cea mai mare lipsă pentru esercitarea libertăţii sale. Indată dér ce a statŭ înaintea unei astfelŭ de dileme, după părerea mea, acela, care pórtă interesele statului în deplina responsabilitate, nu este iertatŭ a procede dintr'o concepţiune unilaterală, şi nu póte alege decâtŭ alternativa favorabilă statului.

In contra *libertăţii religionare* se ridică în memorandulŭ episcopilorŭ următórele temerĭ:

Décă religiunea s'ar esercita liberŭ, atuncĭ s'ar organisa şi s'ar înfiinţa sub protecţiunea statului din ce în ce mai multe confesiunĭ nouĕ religióse, la ceea ce la noi impulsulŭ este cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ la unele confesiunĭ darea bisericéscă este fórte mare şi deja din motive josnice materiale se înfiinţéză secte nouă. In contra unei asemenea distrucţiunĭ fără de lege a societăţii ungare, episcopulŭ trebue sĕ păşéscă în modulŭ celŭ mai energicŭ, căcĭ acésta ar fi pentru patriă şi naţiune celŭ mai mare periculŭ, pentru că într'o ţéră cu diferite naţionalităţĭ şi confesiunĭ o astfelŭ de protecţiune a statului ar mări în mĕsură înfricoşată puterile discompunĕtóre.

Cu privire la *matriculele civile* se ḑice în numitulŭ memorandŭ următórele:

Episcopatulŭ recunósce, că statulŭ are dreptulŭ, sĕ pórte matriculele. Sub împrejurările actuale însĕ nu e vorba despre dreptŭ, ci despre oportunitate. Purtarea matriculelorŭ din partea statului va încărca pe cetăţenĭ cu nouĕ sarcinĭ şi se nasce întrebarea, că óre se află pentru acésta organe, pe carĭ sĕ te poţĭ basa. Din punctŭ de vedere bisericescŭ în contra acesteia esistă numai obiecţiunĭ bisericescĭ-sociale. Ómenii religioşĭ arŭ trebui în orĭ ce casŭ sĕ facă două drumurĭ: sĕ mérgă la preotŭ pentru botezŭ şi la autoritatea civilă pentru inducerea în matricule. Până acum au fostŭ siliţĭ şi părinţii ireligioşĭ, sĕ-şĭ boteze copiiĭ lorŭ din motivulŭ, ca sĕ fiă induşĭ în matricule. Prin schimbarea plănuită cetăţenii s'ar înstrăina de biserică, ireligiositatea şi numĕrulŭ celorŭ fără confesiune s'ar mări la noi.

In privinţa *căsĕtoriei civile* sĕ facŭ în memorandŭ următórele obiecţiunĭ:

Căsĕtoria civilă atacă trei dogme ale bisericei catolice: mai întêiu dogma, că căsĕtoria este unŭ sacramentŭ, pe care l'a recunoscutŭ până acum statulŭ ungurescŭ, alŭ doilea, atacă legea creată de conciliulŭ dela Trient, în urma căreia afacerile matrimoniale le decidŭ forurile bisericescĭ şi alŭ treilea, dogma despre indisolubilitatea căsĕtoriei. In privinţa socială însĕ căsĕtoria civilă are urmărĭ triste morale şi duce la o completă anarchiă. In fine se mai ḑice, că acéstă nisuinţă ar sgudui basele fundamentale ale societăţii unguresci şi ar diforma cu totulŭ caracterulŭ creştinŭ alŭ acesteia.

SCIRILE ḐILEI.

— 26 Februarie.

Vaszary la ministru preşedinte. „Telefon Hirmando“ aduce scirea, că primatele Claudiu V a s z a r y a făcutŭ alaltăierĭ o visită ministrului preşedinte W e c k e r l e, predându-i cele două memorande către monarchŭ şi către guvernŭ.

—x—

O frumósă iniţiativă a luatŭ administraţia domenielorŭ Corónei române, adecă aceea de a înfiinţa o bibliotecă populară pentru rĕspândirea cunoscinţelorŭ diferitelorŭ industrii ce se practică pe domeniele Corónei. Prima boşură din acéstă bibliotecă a şi apărutŭ deja sub titlulŭ: Confecţionarea pălăriilorŭ de paie cu mâna liberă şi cu maşina, de Dimitrie Popescu, învĕţătorulŭ şcólei de pe domeniulŭ Corónei Segarcea. Broşura e ilustrată cu numĕróse figurĭ explicative.

—x—

Dunărea este cu totulŭ limpede. De alaltăerĭ a începutŭ a circula vaporulŭ între Brĕila şi Galaţĭ.

—x—

Studenţĭ politisanţĭ. Din Agramŭ se telegrafiază, că tinerimea croată universitară a hotărîtŭ sĕ facă o manifestaţiă din incidentulŭ unirii celorŭ două oposiţii croate. Rectorulŭ universităţii le-a interḑisŭ sĕ manifesteze încorpore, singuraticŭ însĕ le-a permisŭ.

—x—

Ţarulŭ şi Francia. In ḑilele trecute a primitŭ preşedintele Carnot în audienţă pe principele moştenitorŭ alŭ Muntenegrului, Danilo. Acesta a declaratŭ faţă de mai mulţĭ bărbaţĭ de statŭ francesĭ, că împĕratulŭ Rusiei, de câte-orĭ a vorbitŭ cu elŭ, s'a esprimatŭ în terminii cei mai amicalĭ şi simpaticĭ faţă de Francia.

—x—

Convocarea marei Sobranii. Unŭ decretŭ princiarŭ convócă pe alegĕtorii bulgarĭ pentru marea Sobranie (revisuirea constituţiei) pe 18 (30) Aprilie.

—x—

Comisiunea armatei francese a respinsŭ propunerea de a se înninţa rangulŭ de mareşalŭ. Celŭ mai înaltŭ rangŭ în armata francesă va fi prin urmare generalŭ de divisie.

—x—

La revisuirea constituţiei bulgare. Ḑiarulŭ „Kölnische Ztg“ aduce scirea, că sinodulŭ rusescŭ din Petersburgŭ a hotărîtŭ sĕ provóce pe esarchulŭ bulgarŭ, ca la casŭ, décă sobrania va decide schimbarea constituţiei, sĕ pună

---

loculŭ acesta am vĕrsatŭ multŭ sânge. Şi acum mai avemŭ câte odată de lucru şi postulŭ nostru este celŭ mai tare din împrejurime. De obiceiu suntemŭ mai mulţĭ ca trei carabinerĭ. Acum nu putemŭ sĕ ne tânguimŭ, deórece recolta de masline a fostŭ îmbelşugată. Norocului acesta vine însĕ numai totŭ la patru anĭ şi în ceilalţĭ trei“ — elŭ făcu semnŭ cu mâna, ca când ai tăia cuiva capulŭ şi arătă cu degetulŭ spre ţinutulŭ mocirlelorŭ. „Atuncĭ nicĭ şése nu suntemŭ prea mulţĭ.“

„La începutŭ a mersŭ rĕu?

„Ei domnişóră, privesce scaunele, pe carĭ stai d-ta şi tatălŭ d-tale“ elŭ arătă cele două scaune de trestiă, carĭ serviseră odată pentru transportare. „Pentru ca sĕ statorimŭ esemple, împuşcamŭ aicĭ pe banditĭ din văgăunĭ. Două companii de soldaţĭ erau comandate: pe scaunele aceste erau legaţĭ delicvenţii şi apoi erau transportaţĭ prin strade la loculŭ de esecuţiune. Acésta a insuflatŭ respectŭ ómenilorŭ. Şi astă-dată când calcă în camera nóstra de gardă, îşĭ facŭ cruce când vĕdŭ mobiliarulŭ nostru.“

Piemontesulŭ îşĭ scutură pipa şi rîse încetişorŭ.

Lidia sărise spăriată în susŭ şi privì îngrabă urmele de glónţe şi de sânge de pe scaune. Neliniştită se preumbla ea în susŭ şi în josŭ prin cameră: „De sigurŭ, că şi rana d-tale a fostŭ făcută de banditĭ“.

„O nu, ci amiculŭ meu, morarulŭ. Nerodulŭ nu vede, unde dă. Décă mişelulŭ se jócă în cărţĭ, se ceartă şi sare în susŭ, eu asemenea — şi capĕtŭ lovitura“. Carabinerulŭ spuse acésta atâtŭ de liniştitŭ, ca şi când s'ar fi înţelesŭ de sine.

Lidia se săturase de conversaţiă. Ea privea cu îngrijire asupra tatălui ei, care se arătase fórte tăcutŭ şi chiar acum şedea în tăcere pe unulŭ dintre scaune. Ea îi făcuse propunerĭ pentru recăpĕtarea libertăţii; elŭ o ascultase în tăcere şi rĕspunse numai cu da séu ba. Ea se gândise întêiu sĕ telegrafieze la ambasada germană din Roma; dér în localitatea aceea nu se afla oficiulŭ telegraficŭ. Singurulŭ mijlocŭ mai rĕmase o epistolă; dér solulŭ, care îngrijea de serviciulŭ postalŭ între Sonnino şi Piperno, plecase deja de diminéţă. Dér ea nicĭ nu se aştepta la unŭ rĕspunsŭ urgentŭ, din causă că poşta italiană facea serviciulŭ fórte încetŭ.

Lidia se gândea mereu. Tatălŭ ei nu se tânguia, dér cu câtŭ îlŭ esamina ea mai cu atenţiune, cu atâtŭ devenea mai îngrijată. Ea credea, că observă, că trăsurile feţei sale se schimbară peste nópte, ochii sĕi erau obosiţĭ. Strapaţele, insomnia şi iritarea esplicau în parte acéstă stare, dér resignaţiunea sa surdă îi inspira serióse îngrijirĭ.

Lidia întrebă de unŭ medicŭ; celŭ mai apropiatŭ locuia cale de patru óre în Piperno. Curierŭ nu putea afla îndată. Cesar, care însuşĭ era ţinutŭ de prisonierŭ, folosi ocasiunea, ca sĕ dórmă bine, decĭ elŭ nu putea fi trimisŭ. Gendarmulŭ aştepta sĕ vină camaradulŭ sĕu. Astfelŭ trecù timpulŭ, ér téma Lidiei crescea din minută în minută.

(Va urma.)

sub interdictŭ biserica bulgară şi sĕ anatemiseze pe toţĭ miniştrii şi deputaţii, carĭ vorŭ vota pentru acéstă schimbare.

—x—

Cancelariă de advocatŭ şi a deschisŭ în Sibiiu d-lŭ *Dr. Raţŭ*, preşedintele Comitetului centralŭ, despre care „Tribuna" spune, că a fostŭ înscrisŭ ca membru alŭ Camerei advocaţiale de-acolo.

—x—

Papa şi republica Francesă. Senatorulŭ regalistŭ Chesnelong a primitŭ o scrisóre mai lungă din partea Papei, în care îi dă instrucţiunĭ, ca sĕ între în raporturĭ amicale cu republica francesă.

—x—

Şahulŭ Persiei în Europa. Diarele din Viena asigură, că şahulŭ Persiei va face la primăvéră o nouă călĕtorie prin Europa. M. S. Nasred-din va călĕtori de astădată incognito şi va petrece pe continentulŭ nostru trei lunĭ.

—x—

Nihiliştĭ prinşĭ. O telegramă din Petersburgŭ aduce ştirea, că dilele acestea au fostŭ prinşĭ în Kornits doi călĕtorĭ, carĭ duceau cu ei bombe cu dinamită şi proclamaţii revoluţionare. Prinşĭ fiindŭ s'a aflatŭ, că ei suntŭ nihiliştĭ. Ei au declaratŭ forte categoricŭ, că *aveau de gândŭ sĕ stângă viaţa Ţarului.* După mărturisirea lorŭ, în Petersburgŭ şi Moscova deţinerea tinerilorŭ universitarĭ, bănuiţĭ a fi nihiliştĭ, este la ordinea dilei. In dilele din urmă au fostŭ arestaţĭ 240 studenţĭ de universitate.

—x—

Musica orăşenéscă, în concertulŭ ce'lŭ va da Dumineca séra, în sala hotelului Europa, va esecuta între altele şi piesa „Viener Leben" de Komzak. D. Felix Popper va esecuta fantasia briliantă „Une Prière" de Piatti.

Vorbirea ministrului Csaky.

(Urmare şi fine.)

Ministrulŭ Csaky continuândŭ: Findcă introducerea pe tótă linia a matriculelorŭ civile, fără îndoială, n'ar fi fostŭ împreunată cu marĭ greutăţĭ, apoi pentru ca sĕ fiă câtŭ se póte mai curêndŭ sfîrşitulŭ unei astfelŭ de stărĭ şi sĕ se delăture caracterulŭ acutŭ alŭ situaţiunei, guvernulŭ a voitŭ totodată sĕ aducă unŭ proiectŭ de lege în sensulŭ, ca pentru copiiĭ născuţĭ din căsĕtorii mestecate sĕ se introducă în matricula civilă generală matricule deosebite numai decâtŭ.

Nu se póte nega, că statulŭ are dreptŭ de-a purta o matricula despre cetăţenii sĕi; nu se póte nega nicĭ aceea, că statulŭ are dreptŭ a se ingera chiar şi în matricula confesoinală, căcĭ acésta o dovedesce chiar şi esistenţa numĕróselorŭ ordinaţiunĭ ministeriale, carĭ vorbescŭ despre matriculele confesionale şi carĭ reguléză purtarea acelora. Nu se póte nega nicĭ aceea, că matriculele ce s'ar fi introdusŭ pentru copiiĭ din căsĕtorii mestecate, *ar fi pusŭ capĕtŭ conflictului*, care de faptŭ a esistatŭ, fiindcă atuncĭ n'ar fi mai obvenitŭ casurĭ de botezŭ respective nu s'ar fi mai ivitŭ inconvenientulŭ, ca pentru neîmănarea respectivului estrasŭ matricularŭ sĕ trebuéscă a proceda contra respectivului preotŭ. Dér nu se póte nega nicĭ aceea, că hotărîrea guvernului de a introduce matricule civile şi încă în primulŭ rêndŭ pentru copiiĭ născuţĭ din căsĕtorii mestecate, a purcesŭ din intenţia de împăciuire a guvernului. Şi care a fostŭ rĕspunsulŭ la acésta? S'a declaratŭ cu tótă hotărîrea, că *biserica catolică nu primesce din parte-i* acestŭ proiectŭ, nu-lŭ primesce, pentru-că elŭ constitue unŭ amestecŭ în cerculŭ ei de afacerĭ, căcĭ biserica nu póte permite, ca copiiĭ născuţĭ din căsĕtorii mestecate sĕ fiă răpiţĭ din matriculele ei, şi biserica nu póte aproba ordinaţiunĭ, carĭ ar fi fostŭ de lipsă décă matricula s'ar fi separatŭ în două părţĭ. C'unŭ cuvêntŭ, a declaratŭ, că biserica se va opune cu tótă puterea acestei ordinaţiunĭ a guvernului.

Horanszky: De ce aţĭ binevoitŭ a întreba?

Ministrulŭ Csaky: Amŭ întrebatŭ, pentru-ca sĕ restabilimŭ pacea, pe ceea ce şi d-lŭ deputatŭ pune mare pondŭ. (Aprobărĭ vii în drépta) Amŭ întrebatŭ...

Horansky: Asta a fostŭ greşéla.

Ministrulŭ Csaky.... *findcă pe linia tuturorŭ tendinţelorŭ nóstre mai întâiu ne este în vedere interesulŭ statului dér pe lângă acésta nicĭ-odată n'amŭ trecutŭ cu vederea de a împăca pe aceia, carĭ nu suntŭ mulţumiţĭ.*

Atuncĭ guvernulŭ a mersŭ cu unŭ pasŭ mai 'nainte şi s'a hotărîtŭ ca pentru copiiĭ născuţĭ din căsĕtorii mestecate sĕ introducă matriculă civilă generală, deosebitŭ de matriculele civile intenţionate, pădindŭ prin acésta, în modŭ deplinŭ, interesele statului şi indigenţele lui, şi făcêndŭ toto-dată libere şi matriculele confesionale, după ce prin o astfelŭ de disposiţiune încétă orĭ ce amestecŭ în conducerea matriculelorŭ confesionale, şi astfelŭ, aşa credŭ, că cu dreptŭ a judecatŭ guvernulŭ, că biserica catolică nu va avé nicĭ o escepţiune contra unei astfelŭ de disposiţiunĭ.

Dér aşteptarea acésta nu s'a realisatŭ, din contră s'a realisatŭ cu multŭ mai tare şi din diferite părţĭ, că orĭ ce disposiţiune a legislaţiunei, orĭ ce procedere a guvernului, nu va puté restabili pacea, décă nu se va schimba § 12 din art. de lege 53 din 1868, ér când acésta s'a accentuatŭ dela locurile cele mai competente în modulŭ acesta, guvernulŭ şi-a ţinutŭ de datorinţă a se ocupa cu acéstă ideiă, ér intenţia acésta a guvernului i-a uşurat'o împrejurarea, că atuncĭ când în ou. cameră s'a desbătutŭ a doua-óră ordinaţiunea în afacerea botezurilorŭ, din tóte părţile s'a declaratŭ, că modificarea art. de lege 53 din 1868 este posibilă numai atuncĭ, când se va codifica dreptulŭ matrimonialŭ şi totodată s'a declaratŭ cu tótă hotărîrea, că acésta încă se va face, când se va introduce căsĕtoria civilă generală...

ACADEMIA ROMÂNĂ.

Sesiunea generală din anulŭ 1893.

— —

PROGRAMA LUCRĂRILORŬ.

1) Raportulŭ Secretarului generalŭ despre activitatea Academiei în 1892—93.

2) Alegerea Comisiunei pentru examinarea lucrărilorŭ făcute în 1892—93.

3) Alegerea Comisiunei financiare pentru cercetarea compturilorŭ pe 1892—93 şi pentru formarea budgetului pe 1893—94.

4) Raportulŭ Comisiunei însărcinate cu împărţirea cărţilor didactice din fondul Ioanŭ Fĕtu, în 1892.

5) Alegerea Comisiunei însărcinate cu distribuirea cărţilorŭ didactice din fondulŭ Ioanŭ Fĕtu, în 1893.

6) Raportulŭ Comisiunei permanente a Bibliotecei, pentru 1892—93.

7) Raportulŭ Comisiunei însărcinate cu examinarea lucrărilorŭ făcute în 1892—93.

8) Cestiunea ortografiei. Scrierea lui *u* mutŭ finalŭ.

9) Determinarea subiectului pentru concursulŭ *Premiului Lazărŭ* de 5,000 lei pentru 1897.

10) Decisiunĭ pentru publicarea premielorŭ *San-Marin* şi *Neuschotz.*

11) Discursurile de recepţiune ale d-lorŭ membri *Gr. G Tocilescu* şi *Sp. Haret*, cu rĕspunsurile lorŭ. (Art. 25 Stat., 63 Reg.)

12) Raportulŭ Comisiunei financiare asupra compturilorŭ pe 1892—93.

13) Raportulŭ Comisiunei însărcinate cu cercetarea publicaţiunilorŭ presentate la concursulŭ *Marelui Premiu Năsturelŭ* de 12,000 lei şi alŭ *Premiului Eliade-Rădulescu* de 5,000 lei, pentru 1893.

14) Raportulŭ Comisiunei însărcinate cu cercetarea lucrărilorŭ presentate la concursulŭ *Premiului Lazărŭ* de 5,000 lei, asupra subiectului: *Studiulŭ vinurilorŭ din România.*

15) Alegerea Comisiunşi de 9 membri pentru cercetarea publicaţiunilorŭ, carĭ se vorŭ presenta la concursulŭ premielorŭ *Năsturelŭ-Herescu* de 4,000 lei şi *Lazărŭ* de 5,000 lei, pentru anulŭ 1894.

16) Alegerea Comisiunei, care va examina lucrările, ce se vorŭ presenta la concursulŭ *Premiului Eliade-Rădulescu* de 5 000 lei din 1894 asupra subiectului: *Studiu asupra basmelorŭ române.*

17) Alegerea Comisiunei, care va examina lucrările, ce se vorŭ presenta la concursulŭ premiului *Alexandru Bodescu* de 1.500 lei, asupra subiectului: *Istoria teatrului în România.*

18) Alegerea de 5 membri ai Academiei, în locurile rĕmase vacante: doi în Secţiunea literară, doi în Secţiunea istorică, unulŭ în Secţiunea sciinţifică.

19) Alegerĭ de membrii onorarĭ şi corespondenţĭ.

20) Alegerea Secretarilorŭ pe 7 anĭ ai Secţiunilorŭ istorică şi sciinţifică. (Art. 16 Stat.)

21) Formarea budgetului pentru anulŭ 1993—94.

22) Alegerea Preşedinţilorŭ şi Vice-Preşedinţilorŭ Secţiunilorŭ pentru 1893—94. (Art. 15 Stat.)

23) Alegerea Delegaţiunei pentru 1893—94 (Art. 15 Statute).

24) Raportulŭ Secretarului generalŭ asupra lucrărilorŭ sesiunei generale din 1893.

Convocărĭ.

Subscrişii prin acésta convocămŭ pe toţĭ alegĕtorii noştri românĭ din cercurile administrative *Caransebeşŭ şi Teregova* la **adunarea publică**, carea se va ţiné **Joi în 4 (16)** Martie a. c. la 11 óre 'nainte de amédĭ aicĭ în *Caransebeşŭ* în sala Societăţii române de cântărĭ (în casa diecesană), cu scopŭ de a discuta şi de a lua resoluţiunĭ în privinţa proiectelorŭ de lege referitóre la

1.) căsĕtoria civilă,

2.) introducerea matriculelorŭ şi la

3.) recepţiunea jidovilorŭ.

Caransebeşŭ, în 20 Faurŭ (4. Martie) 1893

Ioanŭ Ionaşiŭ, ases. cons. ord. şi repr. com. — *Andreiŭ Ghidiu*, protopr. şi repr. comit.

Ioanŭ Nemoianŭ, advocatŭ.

George Băiaşŭ, proprietariŭ. — *Alisandru Stancovicĭ* comerciantŭ.

Traianŭ Barzu, ases. consis. ord.

*

Alegĕtorii românĭ din cercurile electorale din Făgăraşŭ şi Arpaşulŭ inferiorŭ se convócă prin acésta la o **adunare publică** ce se va ţiné **Vinerĭ în 17 Martie** n. c. la 10 óre a. m. în sala otelului „Lauritsch" din Făgăraşŭ.

Obiectele:

1.) Deschiderea şi constituirea adunărei;

2.) Discusiune asupra proiectului de lege despre salarisarea învĕţătorilorŭ şi asupra enunciaţiunilorŭ referitóre la: căsĕtoria civilă, introducerea matriculelorŭ de statŭ şi recepţiunea Ovreilorŭ

3.) Luarea resoluţiunilorŭ

4.) Inchiderea adunărei

Făgăraşŭ, din şedinţa clubului electoralŭ ţinută în 3 Martie 1893.

Basiliu Raţiu vicariu. — *Iul. Danŭ* Prot.

Dr. A. Micu.

*

Alegĕtorii românĭ din cercurile electorale *Cristianŭ* şi *Sĕlişte* suntŭ convocaţĭ la o **adunare publică** pe **Lunĭ în 1 (13) Martie** la órele 11 a. m. în Sĕlişte în sala cea mare a şcólei greco-orientale. La ordinea dilei: discusiunĭ asupra recepţiunei Evreilorŭ, matriculelorŭ de statŭ, a căsĕtoriei civile şi luarea de resoluţiunĭ. Convocatorĭ suntŭ: Dr. Nicolau *Maier* protopresbiterŭ; Dr. *Calefariu* medicŭ; Ioanŭ *Manta*, parochŭ gr. or.; Bucurŭ *Comşa*, proprietarŭ; Emanoilŭ *Beşa*, directorŭ şcolarŭ; Dimitriu Sufană *Ţarină*, proprietarŭ: Ioanŭ *Măniţiu*, economŭ, Ioanŭ *Banciu*, comerciantŭ.

Mulţămită publică.

Turda, 24 Februarie 1893.

Subscrişii, în numele comunei bisericescĭ gr. cat. din Turda vechiă, aducemŭ cordială mulţămită publică Magnificului d-nŭ *Dionisiu St. Şiuluţŭ*, jude reg. în pensiune etc., care a plătitŭ pentru aurăritulŭ potirului bisericei nóstre, a discului şi a steluţei, 17 fl.

D-nei *Dimitrésa Raţiu* născută Maria Olah, care a cumpĕratŭ pe séma bisericei două prapore frumóse cu 40 fl.

Eră d-lui *Iuliu Vlăduţu* şi d-sale *Maria Micuşianu*, carĭ au donatŭ bisericei două acţii de-ale băncei „Arieşiana" à 50 fl.

Şi încă avemŭ firma sperare, că şi amintitii domnĭ şi dómne, déră şi alţii după domnialorŭ, şi mai alesŭ Magnificulŭ d-nŭ Dionisiu St. Şiuluţŭ, vorŭ contribui şi la augmentarea fondului înfiinţandei şcóle din Turda pentru fetiţele de Românŭ din locŭ şi giurŭ, deja începută.

Ales. Popŭ Romonţianu, par. gr. cat. — *I. Raţŭ*, curatorŭ bisericescŭ.

DIVERSE.

Câtŭ costă unŭ balŭ la opera din Parisŭ. Salonulŭ costă 10,000 de fr. Luminatulŭ, candelabrele, lampiónele, fiorile, etc. 4500; balustrade scările, estradele, tapetele etc. tapiţeriile 3,000; de argintŭ 300; încăldĭtulŭ 3 00; orchestra primă 2,500; a doua orchestră 1,500; a treia orchestră şi a patra, câte 250 fr.; florile, garniturile, etc. 1800; afişele, mărcile şi imprimatele 2,700; afişagiu 500 de fr.; soneriile 150; artificille 200; arbuştii şi plantele verdĭ 400; garderobele 1,800; figurile de céră 100; păstrarea instrumentelorŭ de musică 460; dreptulŭ de autorŭ, cam 2,000: dreptulŭ de autorŭ, cam 2,000; dreptulŭ săracilorŭ pentru unŭ balŭ 7,200; proiecţiunile electrice 200; gardienii municipalĭ 281; poliţia de siguranţă 150; pompierii 150; stégurile şi recompensele 500; controlulŭ şi uşierii 1,200; cheltuelĭ de biurou 600 de fr. In totalŭ cam 45,776 de fr. Aicĭ trebue sĕ adăogămŭ beneficiile produselorŭ din diferite vêndărĭ. Acestea sĕ ridică la cifra de 35,000 de francĭ. Măscile nu costă nimicŭ. La intrare tóte măscile şi tóte costumele suntŭ esaminate de comisarulŭ de poliţie, care nu lasă sĕ între cei carĭ se costuméză prea uşuratecŭ.

Monarchulŭ celŭ mai cu „greutate" din lume. Regele Teiburimoa din Buteritari, care a protestatŭ la guvernulŭ din Washington în contra stabilirii protectoratului britanicŭ asupra insulei Gilbert, este unŭ omŭ care câutăresce nicĭ mai multŭ nicĭ mai puţinŭ de 304 libre (125 kr). Ei are unŭ fiu, principele moştenitorŭ, care e cu ceva mai greu de câtŭ tatălŭ sĕu, şi unŭ altŭ fiiu în vêrstă de 8 anĭ, carĭ deja câutăresce 110 libre (55 kgr.) Teiburimoa este între altele unŭ omŭ cu gusturĭ rafinate. Elŭ trăesce după moda europénă, are unŭ bucătarŭ americanŭ şi palatulŭ sĕu este mobilatŭ europenesce. Lista lui civilă este de 100 dolarĭ pe anŭ (500 francĭ) care provine dintr'o taxă pusă asupra comercianţilorŭ, după cum se vede, nu tocmai numĕroşĭ, décă dau o listă civilă atâtŭ de mare. Modicitatea veniturilorŭ însĕ se vede că nu împedecă pe Maiestatea sa Teiburimoa sĕ se îngraşe.

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 9 Februarie st. n 1893.

Bancnote românescĭ	Cump.	9 53	Vênd.	9.55
Argintŭ românescŭ	„	9.47	„	9.48
Napoleon-d'orĭ - -	„	9.60	„	9.64
Lire turcescĭ - -	„	—.—	„	—.—
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	—.—	„	—.—
„ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Imperialĭ - - - -	„	—.—	„	
Galbinĭ - - - -	„	5 58	„	35.6

Proprietarŭ **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Nr. **3144**—1893.

PUBLICAŢIUNE

Din causa marelui numĕrŭ de aplicaţĭ, carĭ suntŭ a se anunţa la cassa **pentru bolnavĭ din Braşovŭ**, ne putêndu-se săvêrşi anunţarea unei părţĭ marĭ pănă la 5 Martie a c. terminulŭ hotărîtŭ în apelulŭ din 20 Februarie a. c. Nr. 2072, deóre-ce partea cea mai mare a patroniloră amênase anunţarea pe dilele din urmă, subsemnata diregĕtoriă de meserii, referindu se la apelulŭ susŭ amintitŭ, a duce la cunoscinţa celorŭ pe carĭ ĭi privesce, că a **prelungitŭ terminulŭ pentru anunţările la cassa pentru ajutorarea de bolnavĭ din Braşovŭ pănă în 20 Martie a. c. st n.** Inceputulŭ îndatoririei pentru plata cotisaţiunilorŭ fixatŭ în apelŭ, şi anume pe diua de 20 Februarie, nu se schimbă prin acésta întru nimicŭ.

Se provócă decĭ toţĭ patronii (meseriaşĭ, fabricanţĭ, comercianţĭ) a anunţa persónele aplicate la dênşii şi obligate în sensulŭ art. de lege XIV din 1891 de a se asigura, **pe lângă folosirea biletelorŭ de anunţare, ce se potŭ căpĕta in cancelaria cassei pentru ajutorarea de bolnavĭ (sub buciumŭ Nr. 16 parterŭ)** pănă în 20 Martie, cacĭ la din contră se va aplica amenda legală pentru neesecutarea anunţărei.

Braşovŭ, 6 Martie 1893.

Magistratulŭ orăşenescŭ ca diregătoriă de meserii.

59. 1-2

!! Rară ocasiune pentru dame !!

Dela cea mai mare şi renumită firmă de Confecţiune

Ignacz Weinberger din Budapesta

Amŭ onóre a anunţa onor. publicŭ, că vêndŭ în piaţa de aicĭ, **têrgulŭ inului Nr. 30,** în

depositulŭ meu,

Jachete, Paletots, Don Juans, totŭ felulŭ de **Dolmany, Cap şi Mantale largĭ,** precumŭ şi **Costume gata**

Cu preţurile cele mai eftine ale fabricei.

Cu distinsă stimă:

Alexander Goldmann.

61,1—12.

Concursŭ!

pentru ocuparea posturilorŭ de **comptabilŭ** şi de **cassarŭ** la înfiinţândulŭ **institutŭ de creditŭ şi economii „Lipovana“** în Lipova.

Salariulŭ anualŭ este:

a.) Pentru comptabilŭ: 700 fl. v. a.

b. Pentru cassarŭ: 400 fl. v. a.

ér dovedindŭ activitate şi zelŭ în oficiu, li se pune în prospectŭ, atâtŭ remuneraţiune anuală ulterióră, câtŭ şi ridicarea salarului din timpŭ în timpŭ.

Cassarulŭ va fi îndatoratŭ a depune ca cauţiune în banĭ numĕrarĭ, orĭ în hârtii de valóre, orĭ în realităţĭ o sumă îndoită de mare de cum ĭi este salariulŭ.

Confirmarea aleşilorŭ póte urma numai după unŭ anŭ de serviciu.

Dela recurenţĭ se recere sĕ posédă în scrisŭ şi în vorbire limbile: română, maghiară şi germană; recurenţii cu studii academice comerciale şi cei ce vorŭ arăta, că au făcutŭ praxă la vre-unŭ institutŭ de banĭ, vorŭ fi preferiţĭ.

Recursele adjustate cu documentele ce le posedŭ recurenţii, sĕ se trimită la adresa subscrisului în Lipova (B.-Lippa.)

Terminulŭ concursului se fixéză pănă la 31 Martie st. n. a. c.

Lipova, 4 Martie 1893.

Pentru Direcţiunea institutului:

Voicu Hamsea,
Dir.

60. 1—3.

MOSTRE atrăgetóre pentru muşterii privaţĭ gratis şi franco. Caete cu mostre, cum nu saŭ mai vedutŭ pănă acum pentru **croitorĭ** nefrancate.

Eu nu dau **rabat** de 2½, sêu 3½ fl. pe metru, nicĭ **cadourĭ** croitorilorŭ, cum face concurenţa, ci amŭ numai **preţurĭ fixe** netto pe metru pentru ca fiecare muştiriu sĕ cumpere bunŭ şi eftinŭ. Poftiţĭ a vi se presenta numai caetele mele cu mustre. Totodată avertidesŭ a Vĕ pădi de anunţurĭ ale concurenţei pentru ieftinătate.

Stofe pentru îmbrăcăminte.

Peruvien şi **Dosking** pentru onoratulŭ **clerŭ** stofe prescrise pentru uniformele **funcţionarilorŭ c. r.**, asemenea pentru **veteranĭ, pompierĭ, gimnasticĭ, livrée-urĭ, postavurĭ pentru biliarde şi mese de jocŭ, loden obicĭnuitŭ şi impermeabilŭ pentru rocurĭ de vênătóre, stofe de spălatŭ, pledurĭ de voiagiu** dela **fl. 4—14** etc.

Cine voiesce a cumpĕra **postavurĭ eftine, solide, trainice, din lână curată,** ér nu sdrenţe eftine şi nu preţuescŭ nicĭ câtŭ cusutulŭ croitoriului, sĕ se adreseze la

Joh. Stikarofsky în Brünn. (Manchesteru austriei.)

Depositŭ permanentŭ de postavurĭ peste ½ milióne florinĭ.

Pentru a putea apreţia marimea şi eficacitatea stabilimentului. declarŭ că firma mea intreţine esportulŭ celŭ mai mare de **postavŭ din Europa fabricaţie de Kamgarn,** mănunţişurĭ pentru croitorie şi o mare legatorie de mustre.

Spre a ve convinge despre tóte aceste invitŭ pe On. publicŭ a visita localurile spaţióse a stabilimentului de vêndare unde suntŭ ocupate 150 persone.

Trimiterea numai cu Ramburse.

Corespondenta în limba germană, boemă, maghiară, polonă, italiană, francesă şi englesă.

40,6—24.

Pilulele pentru curăţirea sângelui

mai nainte numite **„Pilulele universale“** ale lui

I. PSERHOFER

meritĕ cu totŭ dreptulŭ numirea din urmă, deórece în faptă suntŭ fórte multe bóle, la carĭ aceste pilule au probatŭ efectulŭ lorŭ escelentŭ.

De mai multe decenii suntŭ aceste pilule lăţite şi puţine familii se vorŭ afla la carĭ arŭ lipsi o mică provisiune din acestŭ medicamentŭ de casă escelentŭ.

S'au recomandatŭ şi se recomandă de către mulţĭ medicĭ aceste pilule ca medicamentŭ de casă, cu deosebire în contra tuturorŭ suferinţelorŭ, ce provinŭ in urma relei mistuirĭ şi constipaţii, precum: **perturbarea in circulaţiunea feriei, suferinţa de ficatŭ slăbirea maţelorŭ, colica cu vênturĭ, congestiunea la creerĭ, hămorhoide** (vîna de aurŭ) şi c. l.

Prin proprietatea lorŭ purificătóre de sânge au cu deosebire bunŭ efectŭ asupra **anemiei** şi asupra bólelorŭ ce isvorescŭ din acésta, precum: **gălbinare, durerĭ de capŭ nervóse** ş. a. m. Aceste pilule purificătóre de sânge lucréză aşa de uşorŭ, încâtŭ nu pricĭnuescŭ nicĭ cele mai micĭ durerĭ şi pentru aceea le póte folosi şi cele mai slăbite persóne, chiar şi copii fără nicĭ o temere.

Aceste pilule purificătóre de sânge se prepară veritabile singurŭ numai in farmacia „zum gold. Reichsapfel“ a lui **I. Pserhofer, Singerstrasse Nr. 15 la Viena,** şi costă o cutiă cu **15** pilule **21 cr. v. a.** Unŭ sulŭ cu 6 cutii costă **1 fl. 5 cr.**, trimiţêndu-se nefrancatŭ cu rambursă **1 fl. 10 cr.** Décă se trimite suma banilorŭ înainte, costă unŭ sulŭ cu pilule **1 fl 25 cr.** inclusive francare, 2 sulurĭ **2 fl. 30 cr.**, 3 sulurĭ **3 fl. 35 cr.** 4 sulurĭ **4 fl. 40 cr.**, 5 sulurĭ **5 fl. 20 cr.**, 10 sulurĭ **9 fl 20 cr.** Mai puţinŭ de unŭ sulŭ nu se póte espeda.

NB. In urma lăţirei lorŭ celei marĭ, se imitéză aceste pilule sub diferite forme şi numirĭ, de aceea se face rugarea a cere anume **Pilule purificătóre de sânge** ale lui **I. Pserhofer** şi numai acelea suntŭ **veritabile,** a cărorŭ instrucţiune pentru folosire este provĕdută cu iscălitura **I. Pserhofer,** şi carĭ póртă pe capaculŭ cutiei totŭ aceeaşi iscălitură în colóre **roşiă.**

Dintre nenumĕratele scrisorĭ, prin carĭ consumenţii acestorŭ pilule mulţămescŭ pentru redobêndirea sănătăţii după cele mai varii şi grele bóle, lăsămŭ sĕ urmeze aci puţine numai, cu observarea, că orĭ-cine a întrebuinţatŭ odată aceste pilule, le recomandă mai departe.

Schlierbach. 22 Oct. 1888.

Stim. D-le! Subsemnatulŭ mĕ rogŭ a-mĭ mai trimite 4 sulurĭ cu pilule purificătore de sânge carĭ în adevĕrŭ suntŭ fórte folositóre şi escelente.

Cu dist. stimă **Ig. Neureuter,** medicŭ.

Hrasche lângă Flódnic 12 Sept. 1887.

Stim. D-le! A fostŭ voinţa lui D-deu, că pilule D-v. au ajunsŭ in mânile mele, şi resultatulŭ dela acestea ĭlŭ atribui Dv.: Mĕ recisemŭ in patulŭ de le siă astfelŭ incâtŭ nu mai putemŭ lucra şi a-şĭ fi sigurŭ deja mórtă, décă nu m'arŭ fi scăpatŭ minunatele Dv. pilule. D-deu sĕ Vĕ binecuvintese de mii de orĭ. Amŭ convienţa, că pilulele Dv. me vorŭ face de totŭ sănătosă, aşa precumŭ a folositŭ şi altora.

Theresia Kuific.

Wiener-Neustadt. 9 Dec. 1887.

Stim. D-le! In numele măt şei mele de 70 anĭ îţĭ esprimŭ cea mai căldurósă mulţămire. Dênsa a suferit 5 anĭ de catarŭ la stomacŭ cronicŭ şi de apă. Vieţa i era unŭ chinŭ şi se credea deja de perdută. Prin intêmplare a căpătatŭ o cutiă cu escelentele Dv Pilule purificatóre de sânge, şi după o intrebuinţare mai indelungată s'a vindecatŭ.

Cu distinsă stimă **Iosefa Weinzettel.**

Eichengraberamt bei Gfühl, 27 Martie 1889.

Stim. D-le! Subsemnatulŭ se rógă a mai trimite 4 sulurĭ cu pilulele D-V. în adevĕr folositóre şi escelente. Nu potŭ întrelăsa fără ca sĕ Vĕ esprimŭ recunoscinţa mea în privinţa valórei acestorŭ pilule, şi le voi recomanda unde numai sĕ va pute tuturor suferindilor. Vĕ autorisez, ca acéstă a mea mulţămită sĕ o folosiţĭ după placŭ şi pe cale publică.

Cu distinsă stimă **Ignaz Hahn.**

Gotschdorf bei Kohlbach, Oestr. Schlesien, 8 Oct. 1888.

Stim. D-le! Vĕ rogŭ a-mĭ trimite unŭ sulŭ cu 6 cutii din pilulele D-v. universale purificătóre de sânge. Numai minunatelorŭ D-v. pilule am sĕ mulţămescŭ, că amŭ scăpatŭ de o suferinţă de stomachŭ, care m'a chinuitŭ 5 anĭ. Aceste pilule n'are sĕ-mĭ lipséscă nicĭ-odată şi esprimŭ prin acésta mulţămirea mea cea mai culdurósă.

Cu cea mai mare stimă **Ana Zwicki.**

Liqueur din plante de Alpĭ, dela **W. Ottm. Bernhard** din Lindau în contra tuturorŭ greutăţilorŭ la stomachŭ. O buteliă 2 fl. 60 cr., o jumĕtate buteliă 1 fl. 40 cr.

Alifiă americană, celŭ mai bunŭ mijlocŭ în contra tuturorŭ suferinţelorŭ rheumatice: durerilorŭ la şira spinării, junghiurĭ, ischiasŭ, migrenă, durerĭ nervose de dinţĭ, durerĭ de capŭ, junghiurĭ la urechĭ etc. 1 fl. 50cr.

Esenţă pentru ochĭ, de **Dr. Romershausen** pentru intărirea şi conservarea vederei, in flacone originale à 2 fl. 50 cr. şi 1 fl. 50 cr.

Minunatulŭ balsamŭ englezescŭ, o sticlă 50 cr.

Prafurĭ în contra tusei (Fiakerpulver in contra catarului, rĕguşelei etc. 1 cutiă 35 cr. cu trimiterea francată 80 cr.

Franzbranntwein cu séu fără sare o sticlă 70 cr.

Balsam contra degeraturei de **I. Pserhofer,** de mulţĭ anĭ recunoscutŭ ca celŭ mai sigurŭ remediu contra suferinţelorŭ de degetură de totŭ felulŭ, precum şi spre vindecarea ranelorŭ forte invechite. 1 borcanŭ 40 cr., cu trimiterea francată 65 cr.

Helso séu Gesundheitssalz, unŭ remediu escelentŭ in contra catarului, la stomachŭ, precum in genere in contra tuturorŭ suferinţelorŭ ce provinŭ dela mistuirea neregulată, unŭ pachetŭ 1 fl.

Balsamŭ în contra guşilorŭ, mijlocŭ probatŭ in contra umflăturei la gâtŭ unŭ flaconŭ 40 cr., cu trimiterea francată 65 cr.

Esenţă de vieţă. (Picăturile din Praga) in contra stomacului stricatŭ, mistuirei rele, greutăţĭ de totŭ felulŭ, unŭ medicamentŭ de casă escelentŭ 1 flaconŭ 22 cr. 12 flacoane 2 fl.

Prafurĭ în contra asudărei picióreloŕŭ. Acestŭ prafŭ delătură asudatulŭ picioarelorŭ şi mirosulŭ neplăcutŭ, conservéză incălţămintea şi este probatŭ ca nestricăciosŭ. Preţulŭ unei cutiĭ 50 cr., cu trimitere francată 75 cr.

Suculŭ-Spitzwegerich unŭ medicamentŭ de casă foarte cunoscutŭ şi escelentŭ in contra catarului, răguşelei, tusei spagmodice etc. 1 sticluţă 50 cr., 2 sticluţe dimpreună cu trimiterea franco 1 fl. 50 cr.

Pomada-Tannochinin de **I. Pserhofer,** de unŭ lungu şirŭ de anĭ recunoscută de medicĭ ca celŭ mai bunŭ mijlocŭ pentru crescerea pĕrului. Unŭ borcanŭ elegantŭ adiustatŭ 2 fl.

Plastru-universalŭ, de prof. **Steudel,** la rane din lovitură şi impunsŭ, la totŭ felulŭ de bube rele şi la umflăturĭ invechite, ce se spargŭ periodicŭ la picioare la degetŭ, la rănile şi aprinderile de ţiţe şi la multe alte suferinţe de acestŭ soiu s'a probatŭ de multe orĭ. Unŭ borcanŭ 50 cr., cu trimiterea francată 75 cr.

Sare universală purgativă de **W. Bullrich.** Unŭ medicamentŭ de casă escelentŭ contra tuturorŭ urmărilorŭ digestiunei stricate precum: durere de capŭ, ameţélă, cârcei la stomachŭ, acrélă in gâtŭ, suferinţe haemoridale, constipaţiune etc. Unŭ pachetŭ 1 fl.

Afară de preparatele aci amintite se mai află toate specialităţile farmaceutice indigene şi streine, anunţate prin toate diarele austro-ungare şi la casŭ, când unele din aceste specii nu s'ar afla in depositŭ se vorŭ procura la cerere promptŭ şi ieftinŭ.

Trimiterile prin poşte se efectuéză iute, décă se trimite preţulŭ inainte; comande mai marĭ şi cu rambursă a preţului.

I. PSERHOFER, farmacia „zum goldenen Reichsapfel“ WIEN, I., Singerstrasse No. 15.

Franco se efectuéză acele comande numai décă se trimite mai nainte şi resp. porto poştalŭ, in casulŭ acesta spesele poştale suntŭ multŭ mai ieftine, decâtŭ la trimiterĭ cu rambursă.

Ca veritabile suntŭ a se privi numai acele pilule a cărorŭ instrucţiune este provĕdută cu iscălitura I. Pserhofer, şi carĭ pórtă pe capaculŭ fiă cărei cutii totŭ aceiaşĭ iscălitură în colóre roşiă

Susamintitele specialităţĭ se află şi în Budapesta la farmacistul I. von Török, Königsgasse 12.

17,7—12